

Regeringskansliet,
Justitiedepartementet

Promemorian Anpassning av förordningen om biträdesförbudsregister till EU:s dataskyddsförordning

Datainspektionen har granskat promemorian huvudsakligen utifrån myndighetens uppgift att arbeta för att människors grundläggande fri- och rättigheter skyddas i samband med behandling av personuppgifter.

Datainspektionen har vid sin granskning konstaterat ett flertal brister i förslagen i promemorian. Dessa redovisas nedan.

Sammantaget medför dessa brister att Datainspektionen inte kan tillstyrka promemorians förslag om anpassningar av förordningen om biträdesförbudsregister.

4 Anpassning av förordningen om biträdesförbudsregister till EU:s dataskyddsförordning

I artikel 2.2 d i dataskyddsförordningen anges att förordningen inte ska tillämpas på behandling av personuppgifter som behöriga myndigheter utför i syfte att förebygga, förhindra, utreda, avslöja eller lagföra brott eller verkställa straffrättsliga påföljder. Sådan behandling regleras istället genom EU:s nya dataskyddsdirektiv som i Sverige genomförts genom en ramlag, brottsdatalagen.

I promemorian anges att den lag som ligger till grund för meddelande om förbud mot juridiskt och ekonomiskt biträde syftar till att försvåra sådan oseriös rådgivningsverksamhet som ofta utgör en förutsättning för ekonomisk brottslighet. Ett förbud att lämna juridiskt eller ekonomiskt biträde får meddelas den som när sådant biträde lämnats har gjort sig skyldig

till brott som inte är ringa. Datainspektionen anser att det därför inte kan uteslutas att den behandling av personuppgifter som sker inom ramen för förordningen om biträdesförbudsregister faller in under tillämpningsområdet för brottsdatalagen. Någon utredning om detta har dock inte presenterats i promemorian, utan de föreslagna anpassningarna av förordningen görs endast i förhållande till dataskyddsförordningen. Datainspektionen anser att denna fråga, om den aktuella personuppgiftsbehandlingen i biträdesförbudsregistret faller in under tillämpningsområdet för dataskyddsförordningen eller brottsdatalagen, måste klargöras i det fortsatta arbetet.

För det fall det i och med en sådan bedömning blir klarlagt att det är dataskyddsförordningen som ska tillämpas har Datainspektionen följande synpunkter.

4.1 Dataskyddsförordningen ger utrymme för nationell reglering

Dataskyddsförordningen är direkt tillämplig men både förutsätter och medger nationella bestämmelser som kompletterar förordningen. Vid sådan kompletterande reglering är det viktigt att det tydligt framgår att den nationella regleringen kompletterar dataskyddsförordningen, såsom bl.a. gjorts i 1 kap. 1 § dataskyddslagen. Någon liknande paragraf återfinns dock inte i författningsförslaget. Datainspektionen anser att det måste tydligt framgå av förordningen om biträdesförbudsregister att den kompletterar dataskyddsförordningen.

I promemorian anges att en medlemsstat kan, under de förutsättningar som anges i artikel 6.2 och 6.3 i dataskyddsförordningen, särskilt reglera viss behandling av personuppgifter. Enligt promemorian innehåller bestämmelserna i förordningen om biträdesförbudsregister specifika krav på behandlingen som säkerställer en laglig och rättvis behandling av personuppgifter. Det bedöms därmed möjligt att behålla regleringen i förordningen om biträdesförbudsregister trots att dataskyddsförordningen har börjat tillämpas.

Datainspektionen konstaterar att det i promemorian inte presenteras någon utredning av vilken behandling av personuppgifter som görs inom ramen för biträdesförbudsregistret. Inte heller presenteras några närmre bedömningar avseende vilken rättslig grund enligt artikel 6.1 som kan bli aktuell och hur förordningen om biträdesförbudsregister förhåller sig till kraven i artikel 6.2 och 6.3 i dataskyddsförordningen. Det är således inte möjligt för Datainspektionen att bedöma dels om det finns en giltig rättslig grund för behandlingen i biträdesförbudsregistret, dels att den föreslagna

nationella kompletterande regleringen är proportionell mot de legitima mål som eftersträvas.

4.3 Reglerna om direktåtkomst anpassas

Av 13 § i nuvarande förordningen om biträdesförbudsregister framgår att Bolagsverket får medge direktåtkomst till registret för vissa i förordningen uppräknade ändamål och i den utsträckning det är förenligt med bestämmelserna om överföring av personuppgifter till tredjeland enligt personuppgiftslagen. I promemorian anges att dataskyddsförordningen inte innehåller några bestämmelser om utlämnande av personuppgifter men att ett utlämnande, t.ex. genom direktåtkomst, måste uppfylla förordningens bestämmelser. Mot denna bakgrund görs bedömningen att bestämmelsen att Bolagsverket får medge direktåtkomst till biträdesförbudsregistret är förenligt med dataskyddsförordningen och kan behållas. Hänvisningen till personuppgiftslagen ska dock ersättas med en hänvisning till dataskyddsförordningen.

En reglering av under vilka förutsättningar Bolagsverket får medge direktåtkomst måste ses som en sådan specificering av de direkt tillämpliga bestämmelserna i dataskyddsförordningen som endast är tillåten i den mån förordningen så medger. Enligt bestämmelserna i artikel 6.2 och 6.3 kan medlemsstaterna i vissa fall precisera hur en personuppgiftsansvarig ska få behandla personuppgifter. En sådan lagstiftning måste då vara proportionerlig mot det mål som eftersträvas. Någon utredning om möjligheten till nationell reglering i dessa fall eller någon proportionalitetsbedömning har inte presenterats i promemorian. Datainspektionen kan således inte bedöma om förslaget är förenligt med kraven i dataskyddsförordningen. Att direktåtkomst endast får medges i den mån den inte strider mot reglerna om överföring till tredje land eller internationella organisationer torde dessutom framgå direkt av dataskyddsförordningen och behöver därför inte särskilt anges i förordningen om biträdesförbudsregister.

Detta beslut har fattats av enhetschefen Katarina Tullstedt efter föredragning av juristen Ulrika Harnesk.

Katarina Tullstedt, 2018-10-15 (Det här är en elektronisk signatur)